



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bona Volvntas Optimæ Consentiens. Seu De Sequendo In Omnibus Ductu Providentiæ Diviniæ

Foullon, Jean E.

Leodii, 1657

Sectio II. Alterum adjumentum: Consideratio providentiæ humanæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54992](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54992)

156 BONA VOLUNTAS
tatis cum divina conformitas. Eamdem
ob causam non alio quàm Patris dulcif-
simo nomine usus est, in horto Olivarum,
quando ipsi fæculentus calix, amarissimus-
que, ac peccatorum omnium horrore, &
pœnarum imminentium acerbitate ple-
nus, propinabatur.

SECTIO SECUNDA.

Alterum Adjumentum,

Consideratio providentia humana.

I. *Providen-
tia divina
lampas.* **Z** Achariæ Prophetæ objici-
tur cap. 4. videndum can-
delabrum, & lampas ejus su-
per caput ipsius, & septem lucernæ ejus super
illud: & septem infusoria lucernis, quæ erant
super caput ejus: & duæ olive super illud, una
à dextris lampadis, & una à sinistris ejus.
Describitur candelabrū septiceps in tem-
plo Hierosolymitano ardere solitum, eâ
ferè formâ, qua Exodi cap. 25. describitur
in tabernaculo collocandum. Aptissima
figura Providentiæ divinæ, quæ aurea
tota

tota est, & pervigil, oleumque, ac lumen lucernis aliis, suorum decretorum ministris, communicat. Eo lumine collustrantur præsertim olivæ duæ, operi pacis, ædificando Hierosolymitano templo, studentes, id est Zorobabel, & Jesus filius Josedechi: & quicumque eorum exemplo aggrediuntur agenda, freti auxilio potentia ac misericordia divinæ, non autem viribus suis. Hanc explicationem ab Angelo accipe ibidem: *Hoc est verbum Domini ad Zorobabel, dicens: non in exercitu, nec in robore, sed in spiritu meo, dicit Dominus exercituum. Quis tu mons magne congeries impedimentorum redintegrandi templi, ab æmulis excitatorum, coram Zorobabel? In planum: mox Dei auxilio obices omnes subruentur, & aspera fient in vias planas. Adverte animum præsertim ad illa verba: non in exercitu, nec in robore, sed in spiritu meo, dicit Dominus.*

II.

*Qui eam
non cer-
nant.*

An ergo memet mihi fidere nōlis,
non divitiis, non dignitatibus,
non amicis, non robori mem-
brorum,

brorum, non viribus animi, non eloquentiæ, non prudentiæ? Planè volo fidere, sed intra modum ac fines. Damnandi, qui nullo ad Deum respectu, fide Providentiæ divinæ nullâ, solis sibi, aut alienis hominum amicorum auxiliis incumbunt. Talis fuerit apud Dionem M. Antonius, qui matri, pecuniam à plebe ac Senatu extortam, & tam citò profusam, conquerenti, respondit, aurum sibi non defore, quandiu ferrum non deesset. Cum isto homine si Carneades aliquis, aut Philosophorum ejus ævi alius de Providentiâ divina disputasset, suam ipse Providentiâ ostentasset, admota ad gladii capulum manu. Ab hac bellua mutuatus forsan Nazarius Constantini panegyristes, probrosum illud, & Christianis temporibus intolerabile, *sua cuique prudentia Deus est*. Non longè ab impiis illis absunt, qui de Providentiâ quidem divina fidem habent, ad eam tamen in agendis patiendisque non attendunt, sed ad se tantum mortalésve alios. Sic Rex Afa, libro Paralipomenon 2. cap. 16.

æger

æger non in Domino, sed magis in medicorum arte confidit, non infidelis, sed immemor. Ita mercatores, Jacobi cap. 4. de annis & lucris constituunt, omisâ necessariâ illâ in futurum conditione, *si Deus voluerit*. Sciunt fanè à Deo regi omnia, & eventus omnes ejus arbitrio temperari, neque experientiam suam, ingeniumve, aut fortunam, aliud esse, quàm supremi gubernatoris instrumentum: sed quod sciunt, non adspiciunt, eodémque modo agunt, ac si nescirent, vel non crederent.

III. *Dei bonitas confertur eum creata.* Ut de hoc altero hominum genere non sumus, nam de primo absit ut ullus vel tenuiter pius cogitet, firmiter hanc veritatem menti infigamus: Mortalium nulli, aut aliarum intelligibilium creaturarum, ne nobis quidem ipsis, tam bonam erga nos esse voluntatem, quàm Deo, ut bonum velimus: nec tantam sapientiam, ut eligamus media ad finem: nec tantam potentiam, ut possimus exequi quod destinavimus. Ergo meliùs multò à Deo nos regi, quàm à nobis ipsis, aut ab hominibus:

bus :

bus ingeniiſve aliis, niſi Deus illis ad nos ducendos utatur. Demus ſatis te habere bonitatis ut tibi benè velis, quomodò oportet. Negârint enim hoc multi. Negavit certè D. Thomas 2. 2. quæſt. 26. art. 6. multos à ſemetiſſis verè amari, quia cùm *in homine ſint duo, ſcilicet natura ſpiritualis, & natura corporalis: per hoc homo dicitur diligere ſeipſum, quòd diligit ſe ſecundùm naturam rationalem.* Qui autem ita ſe non diligunt, odêre. Accedit Divo Thomæ Chriſti ſententia, Matth. cap. 10. ubi ait, ab iis perdi animam ſuam, qui eam amant, videlicet, non quâ æterna eſt & ſpiritualis, ſed quâ immerſa in corpus & carnem. Accedit Sapiens c. 17. Sapien. ubi de hominibus loquens ſemetiſſos ſequentibus, & odioſè amantiſſibus, Indisciplinatas appellat animas, & fugitivas Providentiæ. Accedit experientia quotidiana hominum ſponte ſuâ pereuntium: nam, ut Sapien. cap. 1. dicitur, *Deus mortem non fecit, nec letatur in perditione virorum: ſed impii manibus & verbis accerſiverunt illam.* Demus tamen verè

te amari à teipso. Demus & illos, quibus
 fidis, satis habere bonitatis, ut te ament.
 Dubitârint enim ea de re Philosophi, qui
 veram amicitiam vix uspiam reperiri exi-
 stimant, regnare passim amorem concu-
 piscentiæ. Christus ampliùs dicit: *Cavete
 ab hominibus: Inimici hominis domestici ejus
 tradet frater fratrem.* Ostendit experien-
 tia fraudes, inconstantias, proditiones
 inter conjunctissimos, qui ut necessitudi-
 nis & amicitia exempla spectabantur.
 Esto tamen Augustino Alipius, Basilio
 Magno Nanzianzenus, Paullino Sulpi-
 tius, Chrysofotomo Basilius Seleuciensis,
 Davidi Jonathas, Eliæ Elisæus, tibi fidus
 & constans animus. Sed eorum benevo-
 lentia comparandane divinæ? Amantne
 te æquè ac Deus? Si dubitas, revoca ad
 calculos, ut gratitudo solet, eorum pro
 te studia & opera: vide an pro te mun-
 dum creârint, pro te infame crucis sup-
 plicium subierint? Dicebat D. Teresæ
 Christus: si mundum non creassem, tibi
 crearem. Innocens, sancta, amabilis illa
 fuit: at non talis apostata ille perfidus, de
 quo

quo Christus, cum Carpo agens apud Dionysium affirmavit, pro perduto illo etiamnum crucem sese lubēter passurum, si passus non esset. Quis amicorum pro te id faciat? Imò, quis pro se? Isti tamen amico, aut tibi ipsi, plus fidas quàm Deo?

IV. *Sapientia humana qualis?* Sed faciamus, bonitati ac volūtati tuæ, & tuorum, prorsus te posse confidere. An verò sapientiæ innitēris, contra Sapientis iterata toties præcepta: *ne sis sapiens apud te metipsum: ne inuitaris prudentiæ tuæ: qui confidit in cogitationibus suis impiè agit?* Velim mihi bona omnia, & solidè bona: velint etiam alii. At modòsne eò veniendi pervidemus? Penetramusne ac perspiciamus commoda universa, incommoda, auxilia, obstacula, difficultates? Verissimè Sapiens dixit cap. 9. Sapient. *Cogitationes mortalium timida, & incerta providentiæ nostræ.* D. Bernardo, Sermone de fallacia vitæ præsentis, inventa, & commenta ingenii humani similia sunt igni, ac luci, lampadis exiguæ, aut parvuli cerei. Vix allucet

allucet ad passus duos, & quidem fumo
 obscuratur, ac lucendo consumitur.
*Accenditur cereus, non puram lumen est,
 sed lucerna: si quidem ignis ipse propria fo-
 menta consumit, nec nisi ipsâ consumptione
 fovetur.* Sic sunt ingenia nostra: parum
 lucent, & maxima pars eorum quæ scimus,
 non est minima eorum quæ nescimus.
 Intelligentiam, ex se satis obscuram, ob-
 nubilant passiones & affectus fumosi:
 unde nata Philosophi ac Poëtæ Christiani
 querimonia,

Heu quàm precipiti mersa profundo

Mens hebet, & propriâ luce relictâ,

Tendit in externas ire tenebras.

Denique ingenio agente, corpus patitur:
 corpore patiente, ingenium languescit,
 ipsaque sibi vivacitas ingenii mors est.
 Id expertus Ecclesiastes cap. 12. dicit:
Frequens meditatio, carnis afflictio est. Et
 Sapiens cap. 9. *Corpus, quod corrumpitur,
 aggravat animam.* Idem forsan innuebat
 Jobus cap. 17. *Dies mei transierunt, cogita-
 tiones meæ dissipatae sunt, torquētes cor meum,
 & corpus meum, méque exedendo exe-
 dentes seipfas.*

v.

*A Deo
deficiunt.*

Adde, quod Deus sæpe istorum apud semetipsos sapientium consilia disturbat, & infatuat, sicut Achitopheli contigit, & sapientibus consiliariis Pharaonis. Judæis etiam, Isaia teste cap. 30. *Va filii disertores, dicit Dominus, ut faceretis consilium, & non ex me, & ordiremini telam, & non per spiritum meum.* Exodi cap. 1. politicum consilium Pharaonis, de perdenda natione Hebraicâ, Deus in ipsummet vertit, eumque facit altorem Môsis, à quo perdentur, qui Hebræos perdere voluerunt. Libro 3. Regum cap. 12. & 14. *Excogitato consilio facit Jeroboam vitulos aureos, ne sui ad Regem Juda, verum Dominum, redeant: idcirco à multis ad Roboami partes transeuntibus deseritur: & ista denique ipsa excogitatio Israëlitis est causa exitii.* Osee Propheta causam assignat cap. 8. *Ipsi regnaverunt, & non ex me: principes extiterunt, & non cognovi: id est, sic se ipsi gesserunt, quasi non nossem. Argentum & aurum fecerunt sibi idola, ut interirent. Quoniam in araneorum telas erit vitulus Samaria:*

maria:

maria: quia ventum seminabunt, & turbiditatem metent. Reges Juda, deliniendo populo, Baalis & aliorum deorum inanium simulacra adorant: ob id consilium, Deus scrutatur Jerusalem in lucernis, & visitat super viros defixos in facibus suis, qui dicunt, non faciet Dominus benè, & non faciet malè. Sophon. cap. i. Laudata Caiphæ prudentia à Judæis, Joannis cap. ii. quando dixit, Expedit unum hominem mori pro populo, ut non tota gens pereat. Mortuus est homo unus: tota nihilominus gens periit, captusque est astutus in astutia sua. Cæsares Romani, cædibus in Ecclesiam nascentem grassati, ipso opprimendi consilio eam multiplicavêre: Dominus dissipavit consilia Principum, & reprobavit cogitationes populorum.

VI. Sæpissimè, cum nobis relinquitur, idem nobis usuvenit, quod

Male eligi. Sigismundi Imperatoris aulico apud Peucerum, & ex illo apud Drexelium in Heliotropio. Res ferè sic habet. Querebatur aulicus obsequiorum mercedem sibi non donari, obscure quidem & subtimidè:

midè: non ita tamen, ut Sigismundus non audierit: longæ enim sunt, & manus, & aures Principum. Itaque ut amoeni erat ingenii, aulæ suæ risum daturus, pyxides duas formæ, materiæ, magnitudinis ejusdem, gemellas planè, jubet impleri, plumbo unam, auro alteram: sic tamen ut neutra præponderaret, indicioque nullo deprehendi posset, in utra lateret paupertas benè vestita. Vocatur querulus aulicus, & ne ampliùs de Cæsaris benevolentia exoptulet, jubetur ipse sibi mercedem optare, e pyxidibus istis alteram: plumbum uni inesse, aurum alteri. Ter-giverfanti, excusantiq̃ue, & mercedis suæ tempus atque electionem permittenti tandem, quod antè oportuerat, arbitrio Cæsaris, pyxides dantur in manus. Incipit invitus agere libripendem: versat identidem & reversat utramque, nunc dextrâ, nunc sinistrâ: circumspicit, explorat, pertentat, quacumque potest, & cùm indicii nihil deprehenderet per se, ex vultu Cæsaris & spectatorum quærere conatur. Anxius aliquamdiu sortes miscue-

miscuerat, cùm tandem, seu ne longiore mora tædium crearet, seu quia aliqua rectè eligendi conjectura videbatur: hanc, inquit, mihi pyxidem opto, & simul eam ambabus manibus comprehendit, velut possessionem capturus. Aperitur: & ecce tibi plumbea gaza apparuit, querulòque optatori verecundiam incussit, aulæ universæ risum excussit. Postquam desiti chinni, Sigisfundus ad eum conversus: tu ergo, inquit, deinceps imputa tibi fortunam tuam, non mihi: quippe sic ipsemet elegisti.

VII. *Non fi-
dendum
ingenio.* O quoties similia nobis contingunt! Fortunæ dicam inpingimus & litem facimus, nova desideramus, ignota petimus, eligimus pejora, amittimus meliora, affectibus cœci, & à Deo nobis relictæ, quia eo duce & electore contenti non sumus. Auctor Soliloquiorum cap. 16. sic inducit loquentem Augustinum: *Credebam me sufficere per me, nec perspiciebam quoniam tu regebas me, donec aliquantulum elongasti à me, & cecidi statim in me, & vidi, & cognovi.*

Verè

Verè de illo Monicæ à Simpliciano dictum, *Fidere ipsum nimis ingenio suo*: ideoque permissus sibi à Deo, plumbum præ auro elegerat, hæresin præ Catholica fide, luxuriæ sordes præ continentia luce: donec suimet pertæsus, Deo se credidit. Philo, libro 2. Allegoriarum legis, de inanibus hominū consiliis & ingeniis agens: *Audis, inquit, interdum medicum dicentem, ego his medicamentis, & alimentis, agrum meum persanabo. Sed saepe natura sine istis sanavit agrum, & cum istis interemit.* Agricola ait: *Seram, plantabo, apta est tempestas, culta tellus, selecta sementis: paullo post imber, aut æstus, aut miles spem vanam auferunt. Proinde optimum est, postquam quod industriæ tuæ est feceris, eventum Deo credere; neque incertis cogitationibus conjecturisque fallacibus nimis inniti.*

VIII. *Neque arti aut industria.* Opus Samsonis non est, ut prudentiæ nostræ palatia subruantur: febricula una non solum sanitatem & formam auferet, sed etiam eloquentiæ & sapientiæ silentium indicet.

Multos

Multos catarrhus unicus de prudentissimis stultissimos fecit, de disertissimis elingues. Morbus Maximo Oratori ita memoriam omnem absterfit, ut ne nominis quidem sui meminisset. Videmus verno tempore hirundinum artem in nidulis concinnandis. Alâ utraq̃ue cominade factâ, aquæ guttulas pulveri inspergunt, indeque lutum conficiunt, quod rostris ad domunculam ponendam deferunt. Postquam mirâ avium sagacitate luteum opus perfectum est, momento unico disturbabitur à muliercula, garrulitatis suæ æmulas hirundines non amante. Arte maximâ domum tibi construxeris, familiam fundâris, famam labore & intelligentiâ feceris, divitias industriâ comparâris: lutea sunt isthæc, levi ictu diffringentur; incendio domum, bello familiam, invidiâ honorem, injustitiâ opes amittes. *Perdix*, inquit Jeremias cap. 17. *fovit quæ non peperit, fecit divitias, & non in judicio, in medio dierum suorum derelinquet eas.* Quod de opibus ille, hoc de creatis omnibus bonis, industriâ humanâ comparatis, dicen-

H

dum.

dum: ova esse aliena, quæ à perdice incubantur, pullis exclusis ad veræ matris clamorem abituris, & novercam relicturis.

IX. Demus nihilominus industriam
Non inni- nobis & sapientiam, quâ rega-
tendum ho- mur, non deesse: sed quid pos-
minibus. sumus, folia quæ vento rapiuntur, tenuis
 pulvisculus minimo flatu avolaturus?
 Fidis tibi, fidis alteri cuilibet, quicumque
 ille sit tandem, homini fidis, qui affectu
 mutabilis est, conditione instabilis, cor-
 pore fragilis, animo imbecillis, ad extre-
 mum mortalis. Fidis illi, quem, uti
 Pharaonem, ranæ & culices subigent; uti
 Nabuchodonosorem, insomnia terre-
 bunt; uti Holofernem, mulierculæ manus
 auferret: quibus dici potest, quod Isaïæ
 cap. I. *Erit fortitudo vestra, ut favilla stupa:*
 aut quod apud eundem cap. 36. *Ecce con-*
fidis super baculum arundineum istum, super
Ægyptum, cui si innixus fuerit homo, intra-
bit in manum ejus, & perforabit eam.
 Poëtæ Græci & Latini celebre nobis
 exemplum, vanissimæ & infirmissimæ
 illius

illius potentia, ostendunt in Priamo, cui *Quinquaginta intus thalami, spes tantanepotū,* ruentem familiam non suffulsere. Illustrius longè habes in Gedeonis filiis sexaginta novem, Judicum cap. 9. & septuaginta Achabi liberis, libro 4. Reg. cap. 10. quos una dies abstulit, spemque posteritatis præcidit. Sæculo proximè præterito, Margareta Lotharinga, Alensonia Dux, patre, fratribus, marito, liberis innixa, ante tricesimum ætatis annum luxit quinies & decies funera suorum, & dolore suo didicit, spes in fragili & lubrico non ponendas. Itaque postquam toties atrata inceserat, pro symbolo deinceps sumpsit Ecclesiastæ intercalaria verba, *Vanitas vanitatum*, sive, ut Augustinus legebat, *Vanitas vanitantium*. Sæculo nostro, Joanna Francisca Fremiota, cui Director optimus B. Franciscus Salesius nomen Philothææ fecit, post mariti Chantalii toparchæ mortem, patris, soceri, generi, filii, filia, aliorumque affinium funera spectata, aut audita, novissimè ipsum animi sui carissimum patrem absens

amisit, vixitque vitæ suæ superstes, ut unī Providentiæ divinæ, quod avebat, inniti affuesceret, nosque exemplo suo doceret.

x. Psalmo 30. Vates Regius, *Odisti, inquit, observantes vanitates, id est idola, supervacuè, absque ratione & utilitate ullâ.* Augustinus in eum Psalmum, hæc verba ad inanitatem humanæ fiducia trahens: *Speras, inquit, in pecunia? Observas vanitatem. Speras in honore & sublimitate aliqua potestatis humanæ? Observas vanitatem. In his omnibus cum speras, aut tu exspiras, & ea hîc dimittis: aut cum vivis, omnia pereunt, & in spe tua deficis.* Idem in Psalmum 46. explicans hæc verba: *Deus noster, refugium & virtus, adjutor in tribulationibus: Sunt, inquit, quedam refugia, quò quisque cum fugerit, magis infirmatur, quàm confirmatur. Confugis, verbi gratiâ, ad aliquem in seculo magnum, ut facias tibi potentem amicum, refugium tibi viderur... Multi cum ad talia refugia confugissent, cadentibus illis, ad quos confugerant, & ipsi quesiti sunt, quos nemo quæreret, nisi ad talia confugissent.* Non est refu-

gium

gium nostrum tale: sed refugium nostrum virtus est: cum illuc confugerimus, firmi erimus. Stultitiam Philistinorum quis non miretur, libro Regum I. cap. 5. idolum suum Dagonis sæpius dejectum, ac fermè comminutum, toties tamen restituentium loco suo & adorantium? Sic sunt, qui humanæ prudentiæ, mortalisque potestatis idola, quotidie collabentia, & in partes dissiliencia, pergunt tamen vanæ fiducia suffitu, & adspiratione, venerari.

XI. *Arbores ruentes, & umbra.* Hinc tam altè insonat Jeremias, cap. 17. utinam sic ut ab omnibus exaudiatur: *Maledictus vir, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, &c.* Origenes illud explicans, *Maledictus qui pendet in ligno*, idem ait sibi videri, ac, *Maledictus, qui confidit in homine.* Ingeniosè dictum, & verè. Homo enim quilibet, cui confidimus, à quo pendemus, cui incumbimus, lignum est semiputre, faucium, sic recisum quotidiana infirmitate, ut vix cortice hæreat. Aiunt elephantem à venatoribus capi, notatâ arbore ad quam acclinare se solet, ut in-

terquiescat, aut dormiat. Stantem enim dormire, quia poplites flectere vix possit, aut ne vix quidem. Arboris autem illius truncum secari medium ad corticem usque, itaut vix hæreat, & mole incumbentis animalis solo afflicta, illud secum trahat. Ita belluam per venatores, rei exitum in insidiis præstolantes, occupari, quia semel collapsa difficillimè exurgat. Verùmne id sit, non disquiro: cùm à plerisque olim traditum, hodierni Scriptores testes oculati pernegent. Certissimum tamen, ea imagine, hominum plurimos ruere & intercipi. Principem Ecclesie vident, aut magnatum aliquem divitiis, amicis, honoribus florentem: cedrus Libani ipsis videtur, aut firmissima quercus. Incumbunt trunco, quem infortunia aut morbi mox partim succident: ita cum proriente ruituri, nec surrecturi, nisi ad ludibrium. *Multi, inquit Augustinus in Psalmum 131. de amicis potentioribus presumpserunt: ceciderunt illi de quibus presumpserant, & involverunt illos qui de illis presumpserant. Truncos & arbores vocavi, nimis*

nimis dixi: umbras dixisse debueram, cum Isaia cap. 30. *Habentes fiduciam in umbra Ægypti.* Numquam spectasti Jonam sub umbra cucurbitæ, aut hederæ, lætantem, mox mutaturum, cum *vermis ascensu diluculi* hederam percussisset? Sic sunt gaudia & spes mortalium, umbra futilis, verme infirmior, diluculo fugacior, tristitiam lætitiæ eodem momento admistura, & confusura. Nos in umbra illius qui desiderandus est, sedeamus, sub ejus providentia quiescamus.

XII.

*Quatenus
creaturis si-
dendum.*

Sed audio rursus obmurmurantem humanam prudentiam. Equinam enim fæliciores sunt in hac vita, quàm qui vel sibi ipsis facere fortunam possunt, vel ab amicis accipere? Quid humanâ societate fiet, sine fiducia? Nolis igitur patri filium inniti, ægrum medico, pauperem liberali, pœnitentem Confessario, subditum superiori, studiosum ingenio, divitem opibus, ducem militi, Regem potentiæ? Respondeat tibi D. Thomas 2. 2. quæst. 17. art. 4. &

H 4

moneat,

moneat, ut isthæc omnia adspicias, velut instrumenta agentis Providentiæ divinæ. Statuam si interrogas, perfectionemne suam ab instrumento, an verò ab artifice expectet: si respondere possit, artificem statim nominet. Ita tu à Deo bona omnia expecta: artifex est: cæteta ejus instrumenta sunt. Sic Ezechias de Isaïa judicet: sic Esther de forma sua, Assuero placitâ: sic Rachel de mariti Jacobi castis amoribus: sic Josephus de genio suo & fælicitate: sic Salomon de opibus: sic Samson de viribus: sic David de fortibus bellatoribus: sic Judæi de Juda Machabæo: sic Machabæus de fratris Simonis prudentia: sic Moses de Jethro socero & consiliatore: sic de Mose Aaron. Instrumenta Dei sunt: fide illis tamquam instrumentis, quæ, sine opificis manu, nihil penitus queunt efficere. Damnandi itaque, qui, Deum obliti, sese aut alios tantummodò spectant in rebus agendis, sperandisque, ut supra monuimus.

XIII. *Et Deo.* Objicit sibi deinde cor fiducia
nescium. Feci quod mones :
Deum adspexi, ad ipsum recurri sapius :
maneo interim Saülis instar, libro 1. Re-
gum cap. 28. *Qui consuluit Dominum, &
non respondit ei, neque per somnia, neque
per Sacerdotes, neque per Prophetas. Quid
mihi superest, nisi anxii animi tristis ægri-
monia, ut dicam cum Saüle, Coarctor ni-
mis, siquidem Philistim pugnant adversus
me, & Dominus recessit à me.* Homo in-
fælix, Deus à te non recessit, nisi ab ipso
prius recesseris: providentia ipsius te non
destituit, nisi eam antè deserueris, pru-
dentia aut tuæ aut externæ nimis confi-
sus. Sequere Abrahami exemplum Ge-
nesis cap. 22. in re maximi momenti, ubi
de unici cæde agebatur, Isaaco dicentis :
*Deus providebit sibi victimam holocausti, fili-
mi.* Sequere Susannam, que, Daniëlis
cap. 13. in fumis famæ vitæque angu-
stis, flens suspexit in calum, erat enim cor
ejus fiduciam habens in Domino. Audi mo-
nitum Siracidæ, Eccli. cap. 2. *Sustine su-
stentationes Dei: conjungere Deo, & sustine,*

178 BONA VOLUNTAS

ut crescat in novissimo vita tua. Ad increpandam diffidentiam tuam expende verba Augustini in Psal. 145. Dicatur homini in afflictione aliqua constituto: est quidam homo magnus per quem possis liberari: arridet, gaudet, erigitur. Quod si dicatur illi, liberat te Deus: quasi desperatione frigescit. Promittitur auxilium mortalis, & gaudes: promittitur immortalis, & tristis es? Promittitur tibi quod liberet te tecum liberandus, & tamquam aliquo magno auxilio exultas: promittitur ille liberator, qui liberatore non indiget, & quasi ad fabellam desperas? Væ talibus cogitationibus, longè peregrinantur: verè misera & magna mors est in eis.

SECTIO TERTIA.

Tertium Adjumentum,

Consideratio insanie & infelicitatis illorum,
qui à Providentiâ divinâ sese regi
non soununt.

I.
Calamitates
ubique.

PRopheta Zacharias c. 5. Con-
versus sum, inquit, & levavi
oculos meos, & vidi, & ecce volumen volans.

Græcus.